

Bruxelles, den 5.12.2018
COM(2018) 794 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN

**TIL EUROPA-PARLAMENTET, DET EUROPÆISKE RÅD, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

om gennemførelsen af meddelsen

"Bekæmpelse af desinformation på internettet: en europæisk tilgang"

1. INDLEDNING

Den 26. april 2018 vedtog Kommissionen meddelelsen: "*Bekæmpelse af desinformation på internettet: en europæisk tilgang*"("meddelelsen")¹. I meddelelsen redegøres for de udfordringer, desinformation på internettet udgør for vores demokratier, og der beskrives fem grupper af tiltag for private og offentlige interesseparter som svar på disse udfordringer.

Denne rapport ledsager den fælles meddelelse: "Handlingsplan for bekæmpelse af desinformation"², og beskriver Kommissionens vurdering af de fremskridt, der er gjort med at gennemføre tiltagene i meddelelsen fra april.

2. STATUS OVER TILTAG

2.1 Et mere gennemsigtigt, troværdigt og ansvarligt onlineøkosystem

2.1.1. Onlineplatforme skal reagere hurtigt og effektivt for at beskytte brugerne mod desinformation

Det første sæt tiltag har til formål at skabe et mere gennemsigtigt, troværdigt og ansvarligt onlineøkosystem. De beskrevne tiltag omfatter følgende: udvikling af en selvregulerende kodeks vedrørende desinformation for onlineplatforme og reklameindustrien med henblik på at øge gennemsigtigheden og beskytte brugerne bedre; oprettelsen af et uafhængigt europæisk netværk af faktatjekkere med henblik på at fastlægge fælles arbejdsmetoder, udveksle bedste praksis og opnå bredest mulig dækning i hele EU; fremme af frivillige onlineidentifikationssystemer for i højere grad at kunne spore og identificere informationsleverandører; og fremme af brugen af EU's forsknings- og innovationsprogram (Horisont 2020) med henblik på at skabe nye teknologier, såsom kunstig intelligens, blockchain og kognitive algoritmer.

I maj 2018 indkaldte Kommissionen til et multiinteressentforum om desinformation ("forummet") med henblik på udarbejdelsen af et udkast til en selvregulerende kodeks vedrørende desinformation ("kodeksen")³. Forummet bestod af en "arbejdsgruppe" sammensat af de største onlineplatforme, repræsentanter for reklameindustrien og de større annoncører samt en gruppe af sparringspartnere bestående af repræsentanter for medieverdenen, den akademiske verden og civilsamfundet. Arbejdsgruppen havde til opgave at lave et udkast til kodeksen, mens sparringspartnerne skulle yde vejledning og afgive en udtalelse om kodeksen. Kodeksen blev offentliggjort den 26. september sammen med sparringspartnerernes udtalelse⁴.

Kodeksen består af et forord, en formålserklæring og 15 forpligtelser, der indledes af forklarende bemærkninger, hvori der henvises til målsætningerne i meddelelsen, redegøres nærmere for forpligtelsens anvendelsesområde og formål og præsenteres en kontekst. Forpligtelserne er grupperet inden for fem områder:

1. Granskning af placeringen af reklamer
2. Politisk og emnebaseret reklame
3. Tjenesters integritet
4. Forbedring af forbrugernes stilling
5. Styrkelse af forskersamfundet

¹ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Bekæmpelse af desinformation på internettet: en europæisk tilgang (COM(2018) 236 final af 26.4.2018), som findes på: http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=51804.

² JOIN(2018) 36.

³ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/meeting-multistakeholder-forum-disinformation>.

⁴ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/code-practice-disinformation>.

Kodeksens signatarer skal anføre, hvilke af disse forpligtelser de påtager sig, i lyset af hvor relevante de er for det produkt eller de tjenester, de udbyder. Kodeksen omfatter som en integrerende del bilag med de forskellige politikker og tiltag, som signatarerne vil forfølge for at gennemføre kodeksen.

Ifølge kodeksen pålægges signatarerne yderligere forpligtelser til at vurdere og meddele, hvordan det går med kodeksens gennemførelse, hvordan den fungerer, og om den er effektiv, på grundlag af årlige selvevalueringsrapporter, som gennemgås af en objektiv udeforstående organisation, der vælges af signatarerne. Signatarerne forpligter sig også til at samarbejde med Kommissionen om at vurdere kodeksen, herunder ved at meddele oplysninger på anmodning og besvare spørgsmål.

Den 16. oktober gav kodeksens foreløbige signatarer deres formelle tilslutning til kodeksen, og det fremgår nu, hvilke forpligtelser den enkelte signatar påtager sig, og der foreligger en tabel over relevant virksomhedspraksis samt milepæle for kodeksens gennemførelse i EU⁵. Signatarerne er foreløbig: Facebook, Google, Twitter og Mozilla samt brancheorganisationen for onlineplatforme (EDIMA) og brancheorganisationer, der repræsenterer reklameindustrien og annoncørerne (EACA, IAB Europe, WFA og UBA)⁶.

Derudover har Facebook, Google, Twitter og Mozilla beskrevet en række specifikke aktiviteter, de vil gennemføre med henblik på – og forud for – valget til Europa-Parlamentet i foråret 2019, hvor fokus er på sikkerhed og integritet i forbindelse med valgene.

Det er Kommissionens opfattelse, at kodeksen udgør en hensigtsmæssig ramme for at opfylde de målsætninger, der er fastlagt for den i meddelelsen. Den mener også, at kodeksen er i overensstemmelse med Kommissionens principper for bedre selv- og samregulering. De foreløbige signatarer repræsenterer en stor andel af sektoren for nyhedsformidling online.

Kommissionen understreger, at kodeksen bør anses for et første skridt. Signatarerne skal nu arbejde for at sikre gennemførelsen, udbredelsen og håndhævelsen af de politikker og tiltag, de har fastlagt. Kommissionen mener, at kodeksen bør gennemføres fuldstændigt, effektivt og rettidigt.

Kommissionen vil inden udgangen af 2018 anmode signatarerne om ajourførte oplysninger om de foranstaltninger, der træffes for at få kodeksen gennemført. Den agter at offentliggøre disse oplysninger i januar 2019.

Fra januar til maj 2019 vil Kommissionen endvidere foretage en målrettet overvågning af kodeksen for at kontrollere, om der er indført effektive politikker med særlig betydning for valgprocessernes integritet før valget til Europa-Parlamentet, navnlig om efterlevelsen af centrale parametre i kodeksen (granskning af placeringen af reklamer, åbenhed om politisk reklame, lukning af falske konti og systemer for mærkning af automatiserede bots). Platformene bør give fuldstændige oplysninger, bl.a. ved hver måned at besvare Kommissionens specifikke spørgsmål om, hvordan de opfylder forpligtelserne. Disse oplysninger vil også blive offentliggjort.

Inden udgangen af 2019 vil Kommissionen foretage en grundig vurdering af de første 12 måneder af kodeksens levetid. Skulle det vise sig, at resultaterne ikke er tilfredsstillende, kan Kommissionen foreslå yderligere tiltag, herunder af lovgivningsmæssig karakter.

Kommissionen vil søge bistand fra ERGA, den uafhængige Gruppe af Europæiske Tilsynsmyndigheder for Audiovisuelle Medietjenester, i overensstemmelse med direktivet om

⁵ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/online-platforms-advertisers-and-advertising-industry-present-commissioner-mariya-gabriel>.

⁶ Brancheforeningernes signatarer har ikke indgået forpligtelser på vegne af deres medlemmer, men de har ifølge kodeksen forpligtet sig til at gøre medlemmerne fuldt ud opmærksomme på kodeksen og til at opfordre dem til at tilslutte sig den eller efterleve dens principper.

audiovisuelle medietjenester, når den skal overvåge kodeksens gennemførelse i de forskellige medlemsstater. ERGA er usædvanligt godt placeret til at forestå denne opgave i betragtning af medlemmernes ekspertise og kompetence. Kommissionen kan også søge bistand fra Det Europæiske Audiovisuelle Observatorium.

I forbindelse med overvågningen af kodeksens gennemførelse agter Kommissionen at indsamle følgende oplysninger fra signatarerne:

A. Granskning af placeringen af reklamer	
1. Gennemførelse af politikker og processer med henblik på at modvirke reklame- og indtjeningsincitamenter for bestemt adfærd	• Antal konti, der er fjernet grundet brud på platformens reklamepolitik (f.eks. politik mod misrepræsentation) • Politik, der er indført for at degradere netsteder eller konti, der udbreder vildledende eller falske oplysninger (f.eks. clickbait) • Andel kontrakter mellem annoncører og reklamenetværksoperatører med bestemmelser til beskyttelse af varemærker, som skal forhindre, at reklamer placeres på websteder med desinformation • Antal websteder, der er spærret på grund af gentagelse eller "indsamling" af indhold, der er frembragt af andre websteder
B. Politisk og emnebaseret reklame	
2. Alle reklamer skal være tydeligt adskilt fra det redaktionelle indhold	• Reklamer, der er korrekt mærket som politisk reklame, angivet i % af de samlede politiske reklamer • Foranstaltninger, der er truffet for at sikre, at alle politiske reklamer er korrekt mærket • Antal politiske eller emnebaserede reklamer, der er fjernet, fordi de ikke var i overensstemmelse med platformens retningslinjer for åbenhed om politisk reklame
3. Det skal være muligt at offentliggøre politisk reklame	• Antal registreringer, der er tilføjet til registre til offentliggørelse • Oplysninger om beløb, der er modtaget fra politiske partier, kandidater, kampagner og fonde til politisk eller emnebaseret reklame • Politik til kontrol af reklameudbydernes identitet
4. Udvikling af metoder til offentliggørelse af "emnebaseret reklame"	• Oplysninger om fremskridt med denne forpligtelse
C. Tjenesters integritet	
5. Indførelse af klare politikker, hvad angår identiteten og misbrugen af automatiserede bots på deres tjenester	• Antal identificerede aktive falske konti • Antal identificerede aktive falske konti, der er fjernet på grund af

	manglende overholdelse af platformens politik • Oplysninger om foranstaltninger, der skal sikre, at alle bots er tydeligt mærket som sådanne • Antal opslag, billeder, videoer eller bemærkninger, som der er sat ind over for på grund af manglende efterlevelse af platformens politik for misbrug af automatiserede bots
6. Indførelse af politikker for, hvornår der er tale om utilstedelig brug af automatiserede systemer	• Oplysninger om politikker om misbrug af bots, bl.a. om botdreven interaktion • Antal bots, der er fjernet grundet ondsindede aktiviteter, der er i strid med platformens politik
D. Forbedring af forbrugernes stilling	
7. Investering i varer, teknologi og programmer [...] for at hjælpe personer til at træffe velunderbyggede afgørelser, når de støder på nyheder på nettet, der kan være falske	• Oplysninger om de investeringer, der er foretaget i sådanne værktøjer, eller om andre fremskridt, der er gjort med denne forpligtelse • Oplysninger om forbrugeres faktiske brug af sådanne værktøjer • Oplysninger om samarbejde med medieorganisationer og faktatjekkere for at opfylde denne forpligtelse, bl.a. udvikling af indikatorer for troværdighed • Oplysninger om foranstaltninger til at gøre faktatjekket indhold mere synligt og udbredt
8. Investering i teknologiske metoder til at prioritere relevante, autentiske og autoritative oplysninger, hvor dette er relevant i søgninger, feed eller andre distributionskanaler, der rangeres automatisk	• Oplysninger om fremskridt med denne forpligtelse • Oplysninger om samarbejde med medieorganisationer og faktatjekkere for at opfylde denne forpligtelse, bl.a. udvikling af indikatorer for troværdighed
9. Investering i funktioner og værktøjer, der gør det lettere for personer at finde forskellige synsvinkler på emner af offentlig interesse	• Oplysninger om de investeringer, der er foretaget i sådanne værktøjer, eller om andre fremskridt, der er gjort med denne forpligtelse • Oplysninger om, hvorvidt sådanne værktøjer er tilgængelige, og om brugernes anvendelse heraf
10. Indgåelse af partnerskaber med civilsamfundet, regeringer, uddannelsesinstitutioner og andre interesseparter med henblik på at fremme bestræbelser på at øge kritisk tænkning og kendskabet til digitale medier	• Oplysninger om, hvilke initiativer der er iværksat eller planlagt af signatarerne, herunder om, hvor mange medlemsstater de omfatter
11. Fremme markedsudbredelsen af	• Oplysninger om forbrugernes faktiske

værktøjer, der kan hjælpe forbrugerne til at forstå, hvorfor de får vist bestemte reklamer	brug af sådanne værktøjer
E. Styrkelse af forskersamfundet	
12. Støtte til velmenende og uafhængige forsøg på at spore desinformation og forstå konsekvenserne heraf	Oplysninger om samarbejde med faktatjekkere og forskere, herunder om fælles registre
13. Ingen forbud eller advarsel mod velmenende forskning i desinformation og politisk reklame på deres platforme	Oplysninger om politikker til opfyldelse af denne forpligtelse
14. Fremme af forskning i desinformation og politisk reklame	Oplysninger om politikker til opfyldelse af denne forpligtelse
15. Afholdelse af et årligt arrangement for at fremme drøftelser blandt personer fra den akademiske verden, faktatjekkere og medlemmer af værdikæden	Rapportere om det årlige arrangement

Oplysningerne bør gives for hver enkelt medlemsstat, således at det er muligt at vurdere, hvor der er mangler og forskelle i kodeksens gennemførelse og virkning i Unionen.

Kommissionen er klar over, at det fremgår af kodeksen, at den tillader forskellige tilgange til efterlevelsen af dens bestemmelser, fordi de forskellige signatarer fungerer forskelligt med forskelligt formål, forskellig teknologi og forskelligt publikum. De oplysninger, som signatarerne indgiver, bør derfor afspejle deres tjenesters særlige kendetegn.

Det er også vigtigt at ramme den rette balance mellem ytringsfriheden og borgernes behov for at blive ordentligt oplyst. I den forbindelse må man ikke glemme, at desinformation i mange tilfælde ikke udgør ulovligt indhold; i de tilfælde, hvor der er tale om ulovligt indhold (f.eks. bagvaskelse eller hadefuld tale), vil desinformation også være genstand for særlige foranstaltninger i henhold til EU-ret eller national ret (f.eks. fjernelse af indhold), hvis effekt kan måles. I kodeksen tages fat på en række målsætninger vedrørende desinformation, hvoraf nogle kan kvantificeres, såsom åbenhed om politiske reklamer eller foranstaltninger til nedbringelse af antallet af falske konti, mens andre, såsom styrkelse af forbrugernes stilling, kan gennemføres på måder, der ikke altid er kvantificerbare. Den overordnede vurdering af kodeksen vil derfor nødvendigvis omfatte både kvalitative og kvantitative data, der skal analyseres.

2.1.2 Styrkelse af faktatjek, den kollektive viden og af kapaciteten til at overvåge desinformation

Kommissionen forpligtede sig i første omgang til at støtte oprettelsen af et uafhængigt europæisk netværk af faktatjekkere. Dernæst påtog den sig at lancere en sikker europæisk onlineplatform om desinformation, hvor der tilbydes analytiske værktøjer og indhentning af data på tværs af grænser, herunder EU-omspændende åbne data og data om brug af onlineplatforme til støtte for opdagelse og analyse af desinformationskilder og desinformationsmønstre.

Kommissionen afholdt i 2018 en række tekniske workshopper med repræsentanter for faktatjekkerne, og udvalgte relevante projekter under forsknings- og innovationsprogrammet Horisont 2020. I samarbejde med Europa-Parlamentet har Kommissionen derudover tilrettelagt en konference om faktatjek med henblik på valget til Europa-Parlamentet⁷.

⁷ <http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20180920IPR14065/fact-checking-in-the-eu>.

Disse tiltag har bidraget til:

- at kortlægge og skabe et netværk af uafhængige faktatjekorganisationer i medlemsstaterne
- at vurdere, hvilke værktøjer og tjenester der er væsentlige og kan forbedre faktatjek og virkningen heraf (f.eks. adgang til Eurostatdata, oversættelsesværktøjer og automatisk videresendelse af faktatjek, der er foretaget af de relevante faktatjekorganisationer)
- at fastlægge professionelle og etiske standarder for uafhængige faktatjek og
- at yde støtte i form af værktøjer og infrastruktur til faktatjekorganisationer.

Der blev navnlig udvalgt en støtteforanstaltning **SOMA** (Social Observatory for Disinformation and Social Media Analysis)⁸ under Horisont 2020-programmet, hvorved der skal etableres et tværfagligt samfund af bl.a. faktatjekkere og akademiske forskere, som skal forbedre opdagelsen af, kapaciteten til analyse af og kendskabet til de forskellige former for desinformationstrusler. SOMA, som blev lanceret den 1. november 2018, vil til det formål sørge for en IT-pilotinfrastruktur.

Som forberedelse til næste skridt foreslog Kommissionen at etablere en ny infrastruktur for digitale tjenester som led i arbejdsprogrammet for 2019 under Connecting Europe-faciliteten med henblik på at indføre en europæisk platform vedrørende desinformation. Ved hjælp af infrastrukturen for digitale tjenester bør samarbejdet mellem faktatjekkere og akademiske forskere udvides, således at det sikres, at hele Unionens område dækkes, og at det bliver lettere at opbygge de relevante nationale organisationer og forbinde dem indbyrdes.

De foranstaltninger, Kommissionen har truffet, har øget interessen for arbejdet med faktatjek i Europa. Onlineplatforme, medieforetagender og faktatjekkere planlægger projekter med henblik på valget til Europa-Parlamentet.

International Fact-checking Network (IFCN) er f.eks. i gang med at opbygge en alliance af europæiske faktatjekkere, som skal bidrage til et projekt med fokus på valget til Europa-Parlamentet. Den Europæiske Radiounion, som repræsenterer public service-medieorganisationer, planlægger et lignende projekt. Onlineplatforme, såsom Google og Facebook, har udtrykt interesse for at samarbejde med sådanne projekter. Støtteforanstaltningen SOMA bør fremme samarbejdet mellem sådanne initiativer og gøre dem mere effektive og virkningsfulde.

Projektet bør gennemføres i overensstemmelse med etablerede og anerkendte faglige standarder (f.eks. IFCN-principper, etisk forskning og journalistiske standarder). Deltagerne bør endvidere arbejde helt uafhængigt uden offentlig indblanding og på grundlag af forvaltningsregler, som vedtages af de deltagende organisationer.

De aktuelle faktatjek har dog ikke tilstrækkelig geografisk dækning eller kapacitet til at kunne klare den stigende mængde af onlinenyheder. IFCN-netværket omfatter f.eks. kun 12 medlemsstater i øjeblikket. Den Europæiske Radiounions netværk af faktatjekkere dækker hele Europa, men yder kun tjenester til egne medlemmer. Desuden begrænser faktatjek sig ofte kun til en kontrol af onlineindhold uden analyse af desinformationskilder og -mønstre.

Selv om infrastrukturen for digitale tjenester, der finansieres som led i et program under Connecting Europe-faciliteten, bør sørge for infrastruktur til at fremme netværksarbejde og udveksling af oplysninger mellem faktatjekkere og akademiske forskere på tværs af grænser, forudsætter en effektiv bekæmpelse af desinformationstrusler, at der skabes større kapacitet til

⁸ www.disinfoobservatory.org.

at opdage og analysere desinformation på grundlag af specifik viden om lokale informationsmiljøer. Der er derfor behov for at udvikle tværfaglige samfund af faktatjekkere og akademiske forskere på nationalt plan, hvilket kræver medlemsstaternes aktive samarbejde.

2.1.3. Større ansvarlighed på internettet

Kommissionen har forpligtet sig til at fremme brugen af frivillige onlinesystemer, der gør det muligt at identificere informationsleverandører på grundlag af troværdig elektronisk identifikation og autentifikation, således at der kan skabes større tillid og ansvarlighed på internettet.

Til det formål har Kommissionen trukket på det samarbejdsnetværk, der blev etableret ved forordningen om elektronisk identifikation og autentifikation (eIDAS), og indledte på samarbejdsnetværkets 10. møde den 11. juli 2018 drøftelser om, hvordan der gøres fremskridt på dette område.

Kommissionen deltager også i projektet **Co-inform** under Horisont 2020, hvis formål er at skabe et brugervenligt teknologisk værktøj ved hjælp af samskabelsesmetoden for at sikre, at politiske beslutningstagere, faktatjekkere og borgere er med til at forbedre teknologien til at opdage desinformation. Projektet involverer akademiske forskere, teknologivirksomheder og faktatjekkere fra forskellige medlemsstater. Det skal undersøge brugen af troværdig identifikation og autentifikation i overensstemmelse med eIDAS-forordningen til identifikation af informationsleverandører med henblik på at afprøve denne fremgangsmåde i deres værktøjer.

Projektet bør støtte samarbejdsnetværket i dets bestræbelser på at fremme den frivillige vedtagelse af eIDAS-værktøjer og -tjenester til sikker identifikation og autentifikation af informationsleverandører (websteder og fysiske og juridiske enheder).

Dialogen mellem Kommissionen og medlemsstaterne i 2018 øgede kendskabet til, hvordan eIDAS-værktøjer og -tjenester kan benyttes til at bekæmpe desinformation ved at skabe større ansvarlighed og fremme en mere ansvarlig adfærd på nettet. Kommissionen vil fortsat samarbejde med samarbejdsnetværket og platformudbydere om at fremme udviklingen og den frivillige brug af systemer til at sikre identifikation af informationsleverandører på grundlag af de højeste standarder for sikkerhed og privatliv, herunder muligheden for at anvende verificerede pseudonymer.

2.1.4. Udnyttelse af nye teknologier

Kommissionen ønsker at udnytte rammeprogrammet Horisont 2020 fuldt ud til at skabe nye teknologier og undersøge muligheden for ekstra støtte til værktøjer, der bekæmper desinformation, og ved at optimere markedsføringstiden for innovative aktiviteter med stor slagkraft samt tilskynde til partnerskaber mellem forskere og virksomheder.

I 2013 begyndte Kommissionen at finansiere de første forsknings- og innovationsaktiviteter med fokus på udvikling af nye teknologier for at bidrage til at vurdere sandfærdigheden af onlineindhold. Projekter som **SocialSensor** og **Reveal** har været pionerer på området og har udviklet værktøjer, der nu benyttes af store nyhedsorganisationer og ikkestatslige organisationer.

Der er i øjeblikket under Det Europæiske Forskningsråd (EFR) og Horisont 2020 adskillige foranstaltninger, der har til formål at forbedre kendskabet til desinformation på internettet og

udvikle nye værktøjer til kontrol af indhold. I EFR-projekterne **Comprop** og **Botfind** ses der på, hvordan automatiserede systemer til udbredelse og målretning af propaganda påvirker den offentlige debat i Europa. I EFR-projektet **Debunker** ses der ud fra et teoretisk synspunkt på problemet med fejlopfattelser i forbindelse med samfundsproblemer i den europæiske befolkning og på, hvilke strategier der eventuelt kan benyttes til at mindske konsekvenserne heraf.

I projektet **Invid** under Horisont 2020 fokuseres der på at udvikle værktøjer til at kontrollere audiovisuelt indhold. Disse værktøjer er afgørende, da det hele tiden bliver lettere at få adgang til og anvende teknologier til at manipulere videoer og skabe "deepfakes". I et andet projekt, **Fandango**, under Horisont 2020 ses der på, hvordan man kan finde måder, hvorpå traditionelle medier bedre kan opdage falske historier online.

Eftersom informationsteknologi og fænomenet desinformation på internettet udvikler sig hurtigt, har Kommissionen besluttet, at der må gøres en større indsats. Den har valgt fire nye forsknings- og innovationsforanstaltninger, hvortil der ydes ca. 10 mio. EUR i EU-bidrag. De valgte foranstaltninger er: Eunomia (open source-løsning til identifikation af informationskilder), SocialTruth (distribueret økosystem, der gør det muligt at få let adgang til forskellige kontroltjenester), Provenance (løsning til kontrol af digitalt indhold uden mellemmand) og WeVerify (udfordringer i forbindelse med indholdskontrol gennem en partcipatorisk kontrol). Disse nye projekter har til formål at udvikle tjenester til samfund, der beskæftiger sig med at bekæmpe desinformation på internettet.

I forslaget til Horisont Europa-programmet⁹ har Kommissionen desuden foreslået, at der gøres en indsats for at:

- sikre demokratisk og økonomisk stabilitet gennem udvikling af nye værktøjer til bekæmpelse af desinformation på internettet
- forstå, hvilken rolle journalistiske standarder og brugergeneret indhold spiller i et stærkt forbundet samfund, og
- støtte næste generation af internetapplikationer og -tjenester, herunder dybdegående og troværdige medier, sociale medier og sociale netværk.

2.2 Sikre og modstandsdygtige valgprocesser

Det andet sæt tiltag vedrører manipulations- og desinformationstaktikker, som anvendes i forbindelse med afholdelse af valg. Kommissionen har foreslået at indlede en løbende dialog for at støtte medlemsstaterne i deres bestræbelser på at begrænse truslerne mod den demokratiske valgproces i form af cyberangreb og desinformation, navnlig i lyset af det kommende valg til Europa-Parlamentet i 2019, således at der kan afholdes sikre og troværdige valg.

Kommissionen indledte til det formål i 2018 en konstruktiv dialog med medlemsstaterne. Denne omfattede en første udveksling på en konference om bedste praksis i forbindelse med valgafholdelse den 25.-26. april 2018, som også omfattede repræsentanter for samarbejdsgruppen for Net- og Informationssikkerhed ("NIS-samarbejdsgruppen") og valgkommissioner.

På grundlag af bidragene fra de myndigheder, der er ansvarlige for at gennemføre NIS-direktivet¹⁰, og støtten fra Kommissionen og Den Europæiske Unions Agentur for Net- og Informationssikkerhed (ENISA) udarbejdede NIS-samarbejdsgruppen i juli 2018 et

⁹ COM(2018) 435.

¹⁰ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/1148 af 6. juli 2016 om foranstaltninger, der skal sikre et højt fælles sikkerhedsniveau for net- og informationssystemer i hele Unionen.

kompendium om cybersikkerhed inden for valgteknologi¹¹. Kompendiet er et praktisk dokument, hvori der ses på specifikke trusler og gives nyttige eksempler til valgkommissioner på, hvordan trusler mod cybersikkerheden i forbindelse med valg kan begrænses.

Konferencen på højt niveau "Election Interference in the Digital Age: Building Resilience to Cyber-Enabled Threats"¹² fandt sted den 15.-16. oktober 2018 i Bruxelles. Konferencen gav deltagerne mulighed for at få en bedre forståelse af problemerne vedrørende cybersikkerhed i forbindelse med valg og gav kompetente NIS-myndigheder og valgkommissioner mulighed for at drøfte, hvad der skal være næste skridt i gennemførelsen af relevante sikkerhedsforanstaltninger vedrørende det kommende valg til Europa-Parlamentet.

Kommissionen indkaldte en bred række interesseparter for at drøfte demokrati i Europa, herunder sikre valgprocesser og åben demokratisk debat, på sit årlige kollokvium om grundlæggende rettigheder, der blev holdt den 26.-27. november i Bruxelles. Flere hundrede interesseparter deltog, bl.a. nationale og europæiske beslutningstagere, repræsentanter for internationale organisationer, civilsamfundsorganisationer, medier og sociale medier, erhvervslivet og uddannelsesområdet, og man nåede frem til nye muligheder for at fremme en fri, åben og sund demokratisk deltagelse.

Kommissionen vil følge op på konklusionerne fra kollokviet¹³, herunder gennem arbejdet i de nationale og europæiske valgsamarbejdsnetværk, som i øjeblikket etableres som led i Kommissionens valgpakke af september 2018¹⁴. De nationale valgnetwork vil bringe myndigheder med ansvar for valg sammen med andre myndigheder, bl.a. medietilsynsmyndigheder og databeskyttelses- og cybersikkerhedsmyndigheder. Det europæiske valgsamarbejdsnetværk vil støtte udveksling af oplysninger og bedste praksis blandt medlemsstater og EU-organer og træder sammen for første gang i januar 2019.

Kommissionens indsats i 2018 har konsolideret dialogen mellem Kommissionen og medlemsstaterne, idet der er skabt øget opmærksomhed om de trusler, som cyberangreb og desinformation udgør mod den demokratiske valgproces, og kapaciteten til at bekæmpe dem er blevet styrket.

2.3 Fremme af uddannelse og mediekendskab

Det tredje sæt tiltag fokuserer på at fremme uddannelse og mediekendskab. Den livslange oparbejdelse af kritiske og digitale kompetencer er afgørende for at gøre samfundet mere modstandsdygtigt over for desinformation. I meddelelsen blev der til dette formål foreslået nye tiltag, bl.a.: at tilskynde uafhængige faktatjekkere og civilsamfundsorganisationer til at forsyne skoler og undervisere med uddannelsesmateriale; at arrangere en europæisk uge for mediekendskab; at undersøge mulighederne for at tilføje mediekendskab til de kriterier, som OECD anvender i sine komparative rapporter om international elevevaluering, og fortsat at støtte gennemførelsen af igangværende initiativer om digitale færdigheder, uddannelse og praktikophold.

¹¹ Samarbejdsgruppens publikation 03/2018 — Compendium on cyber security of election technology (Kompendium om cybersikkerhed inden for valgteknologi). Fås her: http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=53645.

¹² https://ec.europa.eu/epsc/events/election-interference-digital-age-building-resilience-cyber-enabled-threats_en.

¹³ Der vil ved opfølgningen blive fokuseret på de tiltag, der er opnået konsensus om, hvilket f.eks. kunne omfatte en evaluering af, hvorvidt de gældende nationale regler om åbenhed i politisk reklame er tilstrækkelige i onlinesammenhæng.

¹⁴ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/soteu2018-cybersecurity-elections-recommendation-5949_en.pdf.

Efter vedtagelsen af meddelelsen har signatarerne af kodeksen vedrørende desinformation forpligtet sig til at samarbejde med civilsamfundet, regeringer, uddannelsesinstitutioner og andre interesseparter om at støtte bestræbelserne på at øge den kritiske tænkning og kendskabet til digitale medier, bl.a. gennem uddannelsestiltag og ved at stille værktøjer til rådighed, der kan hjælpe brugere med at udpege desinformation.

I juni 2018 drøftede Kommissionen og de nationale myndigheder og interesseparter i ekspertgruppen om mediekendskab mulighederne for at arrangere en europæisk uge for mediekendskab i 2019 for at skabe opmærksomhed om desinformation. Tanken med ugen er at kombinere arrangementer og initiativer på EU-plan med arrangementer, der finder sted på nationalt plan (workshopper, åbent hus-arrangementer i nyhedsredaktioner og praktiske kurser om brugen af sociale medier), for at nyde godt af multiplikatoreffekten. Interesseparter, der beskæftiger sig med "Safer Internet" og "Koalition for digitale færdigheder og job", bør inddrages, således at det sikres, at der opnås synergi med disse initiativer. Ugen bør have særligt fokus på problemet med at bekæmpe desinformation forud for valget til Europa-Parlamentet i 2019.

Kommissionen har medfinansieret centre for sikkert internet i medlemsstaterne, som skal fungere som formidlere af #SaferInternet4EU-kampagnen, der har til formål at skabe opmærksomhed om mediekendskab, at informere forældre og fagfolk om muligheder og risici online og at fremme en positiv brug af medier blandt børn og unge. Kampagnen bidrager især til at sætte onlinebrugere bedre i stand til at genkende partiskhed, opspind eller misinformation¹⁵.

I det kommende ændrede direktiv om audiovisuelle medietjenester, som Rådet allerede godkendte den 6. november 2018, anerkendes betydningen af mediekendskab, og der indføres en retlig forpligtelse om, at medlemsstaterne "fremmer og træffer foranstaltninger til udvikling af mediekendskab" (artikel 33a). I lyset af den centrale rolle, som videodelingsplatforme spiller ved at give adgang til audiovisuelt indhold og det deraf følgende samfundsmæssige ansvar, forpligter det ændrede direktiv om audiovisuelle tjenester dem desuden til "sikring af effektive foranstaltninger og værktøjer til fremme af mediekendskab og iværksættelse af oplysningskampagner rettet mod brugerne om disse foranstaltninger og værktøjer" (artikel 28b, stk. 3, litra j)). Ved disse bestemmelser indføres der regler for medlemsstater og videodelingsplatforme om mediekendskab, og der fastlægges en samreguleringsordning med øget samarbejde mellem industri, civilsamfund, medlemsstater og tilsynsmyndigheder.

Ifølge direktivet skal medlemsstaterne underrette Kommissionen om gennemførelsen af deres planer for udvikling af mediekendskab. Kommissionen vil i samråd med kontaktudvalget udstede retningslinjer om omfanget af denne underretningspligt.

Nationale audiovisuelle tilsynsmyndigheder har også gennemført foranstaltninger i ERGA-regi (Kommissionen ekspertgruppe af audiovisuelle tilsynsmyndigheder) om mediepluralitet, som omfatter spørgsmål om afbalanceret og objektiv mediedækning i forbindelse med valg, meningsmålinger og politiske kampagner.

Kommissionen har derudover i 2018 fortsat sine drøftelser med OECD om muligheden for at tilføje mediekendskab til de kriterier, som organisationen anvender i sine komparative rapporter, idet der fokuseres på det kommende spørgeskema til programmet for vurdering af internationale studerende (PISA) 2021. OECD var åben over for Kommissionens forslag om

¹⁵ Regelmæssige ajourføringer, ressourcer og lister over arrangementer vedrørende sikkert internet findes på portalen: www.betterinternetforkids.eu.

at behandle desinformation på internettet og falske nyheder som led i spørgeskemaet om IKT-kendskab, som bør indgå som bidrag til revisionen af kriterierne i PISA-vurderingen. OECD er i gang med at gøre spørgeskemaet færdigt med udkast til spørgsmål, der bør testes i 2019.

Hvad angår digitale færdigheder har 23 nationale koalitioner, som har eksisteret siden koalitionen for digitale færdigheder og job blev lanceret i december 2016, udbudt en række aktiviteter, f.eks. uddannelse online og i undervisningslokaler, oplysningskampagner og certificeringer, til europæere, så de kan forbedre deres digitale færdigheder.

I oktober 2018 fremlagde bestyrelsen for koalitionen for digitale færdigheder og job, som blev nedsat i september 2017, sine prioriteter for de kommende måneder. Disse omfatter fremme og mobilisering af eksisterende værktøjer til støtte for erhvervslivet af digitale færdigheder for alle og en udvidelse af EU's programmeringsuge¹⁶, så den kommer til at omfatte mindst 50 % af alle skoler i EU i 2020.

2.4. Støtte til kvalitetsjournalistik som grundelement i et demokratisk samfund

Det fjerde sæt tiltag har til formål at støtte kvalitetsjournalistik som et grundelement i et demokratisk samfund. Kvalitetsnyhedsmedier og kvalitetsjournalistik kan afdække og bløde op på desinformation ved at give borgerne nuancerede oplysninger af høj kvalitet. I meddelelsen foreslås det at gøre statsstøttereglerne mere gennemsigtige og forudsigelige for mediebranchen ved at stille et onlineregister over afgørelser til rådighed. Det foreslås også i meddelelsen at iværksætte en indkaldelse af forslag i 2018 om produktion og udbredelse af nyhedsindhold af høj kvalitet om EU-anliggender ved hjælp af datadrevne nyhedsmedier og at undersøge mulighederne for øget finansiering til støtte for initiativer, der fremmer mediefrihed og pluralisme og moderniseringen af nyhedsredaktioner.

Efter meddelelsen gjorde Kommissionen et onlineregister over gældende statsstøtteregler og relevante tidligere sager tilgængeligt på sit websted¹⁷. Det omhandler gældende statsstøtteregler og relevante afgørelser fra Kommissionen om statsstøtte til public service radio- og TV-virksomhed og statsstøtte til pressen og indeholder link til relevante kommentarer i Kommissionens nyhedsbrev "Competition Policy Newsletter". Åbenhedsregisteret giver adgang til ajourførte oplysninger om medlemsstaternes statsstøtte¹⁸.

Den 26. juni 2018 iværksatte Kommissionen desuden en indkaldelse af forslag til ca. 1,9 mio. EUR om produktion og udbredelse af nyhedsindhold af høj kvalitet om EU-anliggender ved hjælp af datadrevne nyhedsmedier. Indkaldelsen havde frist den 25. september og resulterede i fire projektforslag. Disse er ved at blive behandlet, og det er planen, at projekter, som tildeles støtte, skal starte i 1. kvartal 2019.

Udover de F&U-projekter, der er nævnt i punkt 2.1.4, vil 2020-arbejdsprogrammet under Horisont 2020 medføre yderligere investeringer i innovationsprojekter med henblik på at udvælge, lancere og udklække idéer til innovative tjenester og værktøjer, der kan fremme moderniseringen af nyhedsredaktioner.

¹⁶ EU's programmeringsuge er et græsrodsinitiativ, der har til formål at give alle mulighed for at tilegne sig programmeringsfærdigheder og digitale færdigheder på en sjov og underholdende måde. <https://codeweek.eu/>.

¹⁷ http://ec.europa.eu/competition/sectors/media/overview_en.html#disinformation.

¹⁸ <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public/search/home?lang=da>.

For at stabilisere indsatsen til fordel for kvalitetsjournalistik, mediefrihed, mediepluralisme og mediekendskab foreslår Kommissionen et særligt budget indeholdt i den kommende flerårige finansielle ramme (2021-2027, Et Kreativt Europa, tværsektorielt tema). Ved at tilskynde til og føre tilsyn med, at der er et mangfoldigt og pluralistisk medielandskab, burde det være muligt at tackle de strukturelle ændringer, mediebranchen står over for.

Med hensyn til fremme af mediefrihed, kvalitetsnyhedsmedier og kvalitetsjournalistik har Kommissionen medfinansieret aktiviteterne i det europæiske center "European Centre for Press and Media Freedom" (ECPMF)¹⁹. I 2018 var ECPMF's hovedopgave at støtte undersøgende journalister gennem tildeling af støtte til undersøgende journalistik på tværs af grænser. I juni 2018 udvalgte en uafhængig jury 12 projekter om undersøgende journalistik, som vil få støtte fra IJ4EU-fondens indledende runde.

Med finansiering fra Europa-Parlamentet iværksættes der desuden tre indkaldelser af forslag til pilotprojekter for at støtte projekter inden for følgende områder:

- et udvekslingsprogram for mediefagfolk
- et praktikophold for journalister, der er arbejder med medier på mindretalssprog
- et projekt, der skal kortlægge og støtte medieråd.

Endelig har Agenturet for Grundlæggende Rettigheder fortsat sit arbejde med at udvikle en værktøjskasse til mediefagfolk, dvs. en webbaseret kapacitetsopbyggende platform med indhold, der er udviklet af private medieaktører for at hjælpe journalister med at producere kvalitetsnyheder.

2.5 Bekæmpelse af indefrakommende og udefrakommende desinformationstrusler ved hjælp af strategisk kommunikation

I overensstemmelse med meddelelsen fra april har Kommissionen arbejdet på at sikre den interne koordinering af sine kommunikationsaktiviteter vedrørende bekæmpelse af desinformation. Den har i den forbindelse oprettet et internt netværk til bekæmpelse af desinformation, hvis primære formål er at sætte dens tjenester bedre i stand til at opdage skadelige fremstillinger, støtte en kultur med faktatjek, sikre hurtige reaktioner og gøre positive budskaber mere effektive²⁰. Kommissionen har desuden styrket samarbejdet med Europa-Parlamentet og East StratCom-taskforcen gennem et trepartsforum, der har til formål at gennemføre institutionernes respektive bestræbelser på at bekæmpe desinformation forud for valget til Europa-Parlamentet i 2019.

3. RESUMÉ

Generelt set er de tiltag, der er beskrevet i meddelelsen, blevet gennemført eller iværksat i 2018. Onlineplatforme og reklameindustrien er blevet enige om en kodeks, der skal øge gennemsigtigheden online og beskytte forbrugerne, navnlig i lyset af det kommende valg til Europa-Parlamentet i 2019. Der er ved at blive oprettet et netværk af faktatjekkere, som skal styrke kapaciteten til at opdage og aflive falske historier. Kommissionen vil støtte dette arbejde ved at sikre den nødvendige infrastruktur uden i øvrigt at blande sig i netværkets opgaver. Interesseparterne bør kunne drage fordel af en række forsknings- og

¹⁹ ECPMF, som har sæde i Leipzig, har til hovedformål at samle Europas fragmenterede mediefrihedssamfund og afhjælpe krænkelse af mediefriheden i EU-medlemsstater og internationalt. Centret yder praktisk hjælp til journalister og samarbejder med partnere om at skabe øget opmærksomhed om spørgsmål vedrørende mediefrihed i EU og kandidatlandene. ECPMF's partnere støtter og overvåger mediefriheden i EU og kandidatlandene.

²⁰ Netværket omfatter også Kommissionens repræsentationer i medlemsstaterne.

innovationsværktøjer til at finde og bekæmpe desinformation, mens forbrugerne bør kunne regne med større ansvarlighed på internettet fra informationsleverandørernes side. Der er skabt større opmærksomhed om behovet for at beskytte demokratiske processer mod cybertrusler i de forskellige medlemsstater. Dette går hånd i hånd med konstante bestræbelser i EU og medlemsstaterne på at øge mediekendskabet og styrke brugernes stilling, især den yngre generation, og øge kritisk tænkning. Støtte til kvalitetsjournalistik bør også bidrage til at udvande desinformation og give borgerne nuancerede oplysninger af høj kvalitet.

Kommissionen vil nøje følge gennemførelsen af de igangværende tiltag, der er nævnt i denne rapport, særlig kodeksen vedrørende desinformation, og den vil fortsat se på, om der er behov for yderligere tiltag, herunder af lovgivningsmæssig art.